ВІСНИК

VISNYK the HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVII Ч. 5 | ТРАВЕНЬ — 1984 | ЦІНА .90 ЦЕНТІВ
YEAR XXXVII No. 5 | MAY — 1984 | PRICE $ .90

В І С Н И К

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

ОТЕЦЬ МІТРАТ ВОЛ. БІЛИНСЬИЙИ — Повеликодні рефлексії 1
МГР ОСИП РОЖКА — 60 років тому Москва знищила М. Міхновського 2
СВІТЛАНА КУЗЬМЕНКО — На честь моїх... (Вірш) 6
МГР КЛЕМЕНТИНА ЖМУРКЕВИЧ — У 60 річницю смерти Героїні Ольги Басараб 7
Вічний, мов пісня — пам'яті Володимира Івасюка (АДУК) 11
СТЕФАНІЯ НАУМ — Присвячую Жінкам-Героїням 13
УККА — Підготова до XIV Конгресу Українців Америки 18
ВІКТОРІЯ КОРОЛИШИН — Вдосконалений препарат (Спогади Д. Шумука) 19
АЛЛА ДАВИДЕНКО — Про один совєтський роман (Рецензія) 21
ПРОФ. ІВАН ЛЕВАДНИЙ — Талановитий поет, сатирик і перекладач 22
Д-Р МИКОЛА СТЕПАНЕКО — Російщення України (Продов.) 23
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — „Довгі руки" (Фейлетон)

Від Редакції: У черговому числі читайте: д-р Дмитро Донцов — про 30 Червня 1941 року, інж. А. Кущинський — „Істінно русскіє" літературознавці", Б. Лівчак — Два процеси Степана Бандери, д-р С. Галамай — Про хабарництво в СССР, О.Р. — Пам'яті Євгена Маланюка, інформації з життя Відділів ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ та ін. вартісні матеріяли.

30-го ЧЕРВНЯ — НА ОСЕЛІ С У М А

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ СТВОРИЛИ ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ІСТОРИЧНИХ РІЧНИЦЬ: 40-ЛІТТЯ УГВР, 25-ЛІТТЯ СМЕРТИ СТЕПАНА БАНДЕРИ, 325-ЛІТТЯ КОНОТОПСЬКОЇ БИТВИ, 30-ЛІТТЯ ЗАГИНУ 500 ЖІНОК У КІНГІРІ. ДО КОМІТЕТУ УВІЙШЛИ ВСІ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙ ВФ, ЯК ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ. ГОЛОВОЮ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ОБРАНО МИХАЙЛА КОВАЛЬЧИНА — ГОЛОВУ КОЛ. ВОЯКІВ УПА, СЕКРЕТАРЕМ — МГР. ОСИПА РОЖКУ.

ВСЕГРОМАДСЬКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ВИЩЕЗГАДАНИХ РІЧНИЦЬ НА ОСЕЛІ СУМА, 30 ЧЕРВНЯ — І ЛИПНЯ, ТА ФОРУМ У СУБОТУ, І ВЕЛИЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ ЗІ СВЯТОЮ ЛІТУРГІЄЮ, У НЕДІЛЮ. У ІМПРЕЗІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ ОРКЕСТРА „БАТУРИН" ТА ДІВОЧИЙ ХОР „ЖАЙВОРОНКИ". ГОЛОВНИМ ДОПОВІДАЧЕМ БУДЕ УПВЕЦЬ, ІНЖЕНЕР ГОЛЯШ-МАР.

Друкарня «ЛУНА», 77 Ст. Маркс Пл., Ню Йорк, Н. Й.

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

ПОВЕЛИКОДНІ РЕФЛЕКСІЇ

Рік-річно Христова Церква святкує торжественно Великдень — Христове Воскресіння, а кожного разу воно виглядає гейби перший раз. Чару додає весняна пора, що будить природу до нового життя. І хоч знаємо, що Христос є Воскресіння і Життя, то все таки переживаємо цю правду немов би ми почули про це перший раз. Мабуть це діється тому, що ми вже звикли до похоронів, гробів і цвинтарів, і тому тяжко нам зрозуміти, що ми з тих гробів воскреснемо до нового, вічного життя в Бозі. А це є правдою християнської віри та запевненням самого Христа, що сказав: „Я Воскресіння і Життя. Хто в мене вірує, той навіть і вмерши — житиме". Маючи таке запевнення самого Христа, „вгору піднесім серця". Христос умер за нас і воскрес для нас, щоб переконати нас, що і ми воскреснемо. Інакше наше життя не було б життям, а звичайним тваринним животінням. Цю правду про Воскресіння св. Павло часто говорив і писав у своїх посланнях, а в листі до Солунян так пише: „Браття, не хочу, щоб ви не знали про померлих, щоб ви не скорбіли як і інші, що не мають надії! Бо якщо віруємо, що Ісус умер і Воскрес, то так і Бог померлих в Ісусі приведе з ним".

А в Символі християнської віри, який відмовляємо в молитвах і на Службі Божій, ось таке запевнення маємо: „Вірую . . . і в Єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого . . . Він задля нас людей і нашого ради спасення зійшов із небес і воплотився з Духа Святого і Марії Діви і став чоловіком. І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата і страждав, і був похований, і Воскрес у третій день, згідно з писанням, і вознісся на небо, і сидить праворуч Отця, і вдруге прийде зо славою судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця. . . . Очікуючи воскресення мертвих і життя будучого віку",

Та так, як віра у воскресіння з гробів до нового будучого життя, радує віруючих, так, з другої сторони — це непокоїть безвірків, які своє занепокоєння і безвірство аґресивно демонструють. Вони не думають, що коли християнська віра неправдива, то вона сама упаде, без їх спротиву, а коли ж правдива — то даремні їхні авантури чи навіть переслідування. Вони за земний рай уважають повсякденні земські розкоші, насолоджуються в своїх облудах-бенкетах та ще і говорять: „Де той обіцяний Його прихід?" Про це згадує і св. Петро в своїх посланнях. Отож, бачимо, що „філософія" безвірків не є новою. Та віруючі знають, що прихід Христа залежить від Христа! Ми не знаємо ні дня, ні ночі, коли Христос прийде удруге, а це значить, що кожної хвилі може прийти Христос. Тому маємо бути все готові.

Христос прийшов був у цей світ „задля нас, людей, і нашого спасіння", спасти грішників, привернути ласку Божу та учинити нас дітьми Божими. Христос прийшов у цей світ заложити царство Боже — Церкву, дати Свою Євангелію і святі Тайни — для оновлення. Христос не приходив закладати земні держави, політичні форми правління, бо це земні справи, які самі люди творять по своєму уподобанні, і тому Христос навчав „віддати цісареві, що належить до цісаря, а Богові Боже".

Щоб спастися, Христос казав виконувати Заповіди Божі, любити Бога понад все, а ближнього як самого себе. Бог не хоче смерти грішника, тільки його навернення, щоб жив. По ділах наших пізнають нас, які ми християни. Це буде доказом нашої живої віри.

Кожна влада є від Бога, і маємо повинуватися їй, хіба що та влада голосить безбожні ззкони, то тоді маємо слухати перше Бога.

Змагаймось у добрих ділах для вічної щасливості в Бозі. Диявол не хоче нічо більше від нас,

Осип Рожка

60 РОКІВ ТОМУ МОСКВА ЗНИЩИЛА МИКОЛУ МІХНОВСЬКОГО

„Головна причина нещастя нашої Нації — брак націоналізму серед ширшого загалу її."

М. Міхновський

У добі, коли Шевченкове віще слово проходило повз велику частину української людности незрозумілим або з невідповідною інтерпретацією інтелектуалів, які вважали національність переходовою до вселюдського об'єднання або оправдували царську імперіялістичну політику кнута й визиску, обвинувачуючи конституцію або урядову бюрократію, — на кін української історії вийшла горстка завзятців, які проголосили московській імперії війну на життя і смерть, заявивши, що настав час для остаточного порахунку.

Виразником тієї молоді став київський діяч-революціонер інж. Микола Міхновський.

84 років тому, у 1900 р., він написав працю під заг. „Самостійна Україна", у якій зовсім відкрито, без огляду на московське поневолення України, змалював сумний стан поневолення нашого народу і закликав до радикальної дії.

Політична програма Міхновського, викладена в „Самостійній Україні", зриває з усією дотогочасною аполітичністю та половинчастістю під оглядом національних стремлінь, з усякими „обласними самоуправами", „культурно-територіяльними автономіями", „всеслов'ян. та східньоевропейськими федераціями", „вільними громадами" Драгоманова і т.п. — як пояснює програму Міхновського М. Микула — („М. Міхновський, основоположник українського революційного націоналізму").

Міхновський виходить з нової дійсности XX століття, бачить потребу збройного повстання, щоб розв'язати проблему смертельного антаґонізму між народами; вважає, що єдиною правильною розв'язкою проблеми поневолених народів є збройне повстання проти поневолювачів — „боротьба націй". Для нього Україна перебуває в стані пограбованої нації. Тільки у своїй самостійній, незалежній державі може дійти до повного розквіту всіх сил Нація й індивідум.

У своїй брошурі Міхновський аргументовано довів потребу національного визволення, бо політична (підступна з боку Москви) симбіоза, яка виникла між двома народами після Переяславського договору в 1654 році, себе не виправдала. Тим більше, що Міхновський наводить ряд фактів, які показують незавидну долю українців у новій російській імперії, що їх по-

---

тільки щоб ми спали і нічого доброго не робили для Бога, ні для Його Церкви, ні для свого українського народу — тільки благоденствували, не „противлячися злу". Від такого „благоденствія" і геній Тарас Шевченко нас перестерігав.

Рік-річне святкування Христового Воскресіння є нашою обновою, в наших духовних-християнських, церковних, національних, родинних і особистих змаганнях до кращого майбутнього в небі і на землі.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС! І МИ ВОСКРЕСНЕМО!

о. Мітрат Володимир Білинський

"VISNYK" — "THE HERALD" (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for $10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.
POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P.O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

глинула: „Коли любити свою Вітчизну рівнозначно, що бути державним зрадником". Московська імперія вводить в життя закони, які прискорюють її заміри стерти нас з лиця землі. Тим то російське державство віщує для української нації певну загибель. Доказом московських замірів є перекреслення основних пунктів Переяславського договору, а ми після договору взагалі не перестали бути державою, навіть коли платити данину московському правительству, як свого роду протекторові. Однобічна воля московського контраґента потоптала Переяславську угоду, присвоюючи собі національні права України. Спротив є конечний, бо задавнення злочину його не оправдує.

Логіка фактів недвозначно свідчить про вимирання нашої нації. Чорний стяг, який повіває над нашою нацією, віщує їй смерть політичну, національну і культурну. Міхновський стверджує безправний стан українця, бо найостанніший московський наймит має більше прав від нього. Соціяльне й економічне поневолення підсилене численними засланнями й безправними законами. Зневажається совість одиниці, навіть недоторкальність тіла. Московський окупант надуживає правом життя і смерти над українцями. „Навіть психіку й інтелект української нації використовує окупант для своїх цілей." Навіть Бога зробили москалі чужинцем, і Він не вміє української мови ...

Серед таких грізних обставинах для життя української нації Міхновський підносить свій прапор, на якому написав: **„Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі"**.

Перепускаючи через призму арґументів „некультурність" нашої нації, про що говорили противники нашої самостійности, він стверджував, що саме визволення було б великим кроком вперед, бо від 1654 року ми залишилися без жодного поступу. Інтеліґенція мусить докласти зусиль для реалізації самостійної України. Молода Україна мусить сьогодні своєю кров'ю розплачуватися за помилки політиків. Українська інтеліґенція не може скласти зброї, поки хоч один чужинець пануватиме на українських землях. Його заклик виходить з покривдженої народної душі — глибокою правотою для священної цілі самостійности, бо: „ми відродилися з ґрунту, наскрізь напоєного кров'ю наших предків, що лягли в боротьбі за Волю України. Ми виссали з молоком наших матерів стародавню любов нації до нашої Вітчизни і її свободи і ненависть до насилля над нами." Хоча ворог дужий і лютий, Міхновський розуміє, що наступила хвилина останньої боротьби і що пізніше не настане більше слушного часу до дальшої боротьби, і „тепер ми або поборемо, або вмремо ..."

Для реалізації ідеї самостійности треба було мати підтримку народу, яку можна було здобути, підносячи його національну свідомість.

„Головна причина нещастя нашої нації — брак націоналізму серед ширшого загалу її". „Націоналізм єднає, координує сили, жене до боротьби, запалює фанатизмом поневолені нації в боротьбі за свободу", — заявляє Міхновський.

На жаль, його ідейна підготова для реалізації самостійности України як нації не зазнала кінцевого успіху в перших місяцях розвалу царської імперії. Ще перед ініціятивою Товариства Українських Поступовців (ТУП) виступив він з ідеєю творення Центральної Ради, і заради всегромадської єдности солідаризується з ініціятивою ТУП-у. Домагається негайного проголошення української державности, але переконавшись, що без власної армії не збудувати держави, приступив до створення української національної армії. Скликає в Києві перше українське підготовче віче з участю 211 військовиків. Три дні пізніше, 22 березня, поверх чотири тисячі старшин і солдатів київської залоги сходяться на віче, а через два дні після того — ще тисяча солдатів, які не належали до київської залоги. Всі вони після промов Міхновського захоплювалися ідеєю організування української збройної національної сили. Внаслідок успішних заходів постає Клюб ім. гетьмана Полуботка і він складає статут для клюбу. Ворожа постава до його плянів московського уряду його не відстрашує; під загрозою розрухів — генерал Брусілов погоджується на формування українського полку. Перший український полк по закінченні організаційних заходів нараховує 16 сотень і 3, 574 вояків.

Перший всеукраїнський з'їзд військовиків був тріюмфом ідеї Міхновського: 700 представників від 1,680,702 вояків у російській армії з'їхалися на важливі наради у справі організації і війська й підтримки ідеї державної автономії. „Загартовані чотирилітнім вогнем війни, розбурхані хвилями революції, обвіяні духом пробудженої національної гордости, любови, ніжности, вони, ці представники, горіли, палали бажанням тут же здійснити свою ненависть і свою любов," — писав один з свідків тих подій. Керенський, зважившись загрозливий розмір всеукраїнського з'їзду вояцтва, заборонив II-ий з'їзд. Все таки вояцтво знехтувало заборону і цього разу 2,500 представників від 1,732.444 українських вояків з'їхалися, зігнорували наказ Керенського. Результатом З'їзду була вимога: у справі автономії — більше не звертатися до російського уряду, а самому рішати, що було національним поличником для тодішніх соціялістичних провідників.

Удар у спину прийшов від українських соціялістів зовсім несподівано. Для них всяке відокремлювання від ідеалів російської революції видавалося смішним, абсурдним, безглуздим. Отже в результаті „ні про який сепаратизм, самостійність навіть мови не могло бути." Навіть виявилося дещо більеш: вони вважали для революції „небезпечною ідею сепаратизму, бо вона могла розбити революційні сили всієї Росії"!.. Це одна з причин, чому вони домагалися знищення ідеї постійної армії. Не було самостійницької партії з чітко визначеними програмовими засадами, ані не було жодної більшої партії, вільної від впливу соціялістичної пропаґанди, — тому ідеї Міхновського культивувалися в звуженому колі їх симпатиків.

Передвоєнні соціялістичні активісти осягнули свою ціль, як це виявилося тепер, повністю: соціялістична психоза псевдобратання з ворогом огорнула всі партії, що в соціялізмі вбачали відповідь — панасею на всі лиха селянської і робітничої кляси.

Одним із великих успіхів Миколи Міхновського було звільнення Митрополита Андрея Шептицького із московського заслання. Цей вчинок використав проти нього підступний Вол. Винниченко, який ненавидів віру і Церкву.

Втративши віру у швидку зміну уряду, зорієнтувавшись в нестійкій політичній ситуації уряду в Петербурзі — Міхновський підготовляв збройний виступ проти Тимчасового Правительства. Але втаємничений командир Богданівського полку зрадив плян соціялістам. Полк Полуботківців не послухав намови соціялістів закинути свої пляни і вчинив збройне повстання 16-17 липня 1917 р. та здобув Київ у свої руки для Центральної Ради. Але, на здивування і гірке розчарування учасників повстання — соціялізуюча Центральна Рада відмовилася використати повстання і цінний пляцдарм для своєї дальшої дії й віддала збунтований полк на розправу москалям. Полуботківці були суворо покарані і сиділи по тюрмах аж до большевицької революції. Інспіратора й керівника повстання Миколу Міхновського заарештовано і відіслано під ескортою в російські військові частини на румунський фронт. Там пробув він, відірваний від своїх палких задумів, аж до упадку царату. Гетьман Скоропадський так схарактеризував цього гідного сина України: „В своїй політичній програмі Міхновський на перший плян висував інтереси національної державности і боровся за те, щоб всі інші інтереси підпорядковувалися завданню української національно-державницької самостійности."

Спізнений Четвертий Універсал був світлою перемогою думок Міхновського. Це виразно засвідчує Ю. Коллард: „В блуканині за вирішенням національного питання наші українські (соціялістичні) революціонери зробили ціле коло і, вийшовши з однієї точки, за 17 років зробили, так би мовити „мандрівку довкола світу", повернувшись знову на те саме місце. Вийшовши від гасла „Самостійна Україна" в

Я виступаю проти намагання переконати нас, що провідною верствою Нації можуть бути Швейки — без внутрішньої дисципліни в собі, без Бога в своїм серці, без ясної мети, без гарячої віри, без одної доктрини, без національного Ідеалу.

Дмитро Донцов

1900 році, перейшли через федерацію та дійшли до автономії України — І-ий і ІІ-ий з'їзди РУП, далі через обманне самоврядування зайшли на кульмінаційну точку — „неіснуючого" національного питання, потім знову вернулися до автономії — І-ий і ІІ-ий універсали Української Центральної Ради — і, врешті, під впливом подій перейшли знову до поновного гасла — „Самостійна Україна" — Четвертим Універсалом Центральної Ради 1918 року.

Ця мазепинсько-шевченківська ідея дозрівала заповільно, а дозрівши, не знайшла відповідних умов для свого швидкого введення в життя. Україну соціялісти збудили в огні і ще до того окрадену: не було кому її боронити, а москалі силою і кров'ю відвойовували для себе українську територію. Підписання договору миру з Центральними державами, помимо того, що цю ініціятиву був висунув давно перед тим М. Міхновський, прийшло також запізно.

Вернувшись по розвалі московського фронту на Полтавщину, Міхновський зацікавився „Українською Хліборобською Демократичною Партією". Однак, під натиском московсько-большевицької навали і під суворим доглядом ЧК він не міг проявляти більшої діяльности. Переїхав до Києва і побачивши, що Центральна Рада робить помилку за помилкою і не в силі опанувати ситуації, робить ставку на гетьмана. Стає до диспозиції гетьмана П. Скоропадського, але гетьман, хоча при кінці свого урядування прийняв до уряду самостійників Дмитра Дорошенка і Дмитра Донцова, не відважився прийняти до свого уряду Міхновського. Побачивши, як населення розчаровувалося в москалях — міністрах гетьманської України — Міхновський зорганізував леґальну опозицію проти гетьмана. 21-го травня вислав гетьманові меморіял від Українського Національно-Державного Союзу. Міхновський відважився заявити гетьманові, що кабінет міністрів не є український за своїм складом і політичною орієнтацією і що вся дія гетьмана не йде в напрямі скріплення самостійности української держави й забезпечення інтересів українського народу. У висліді різних заходів уряду гетьмана у його самого почало виявлятися недовір'я до гетьмана, а з тим почала зроджуватися думка про переворот-повстання.

Тому, що гетьман не погодився на драстичні зміни, Міхновський почав готуватись до акції. Після уступлення гетьмана — знову не поталанило Міхновському. В новому всеукраїнському по назві парляменті „Всеукраїнському Трудовому Конґресі" не стало місця для Міхновського і його партії. Його партію соціялісти вважали небезпечною — „буржуазною" і „реакційною".

Ще за життя побачив Микола Міхновський великий тріюмф своїх державницьких стремлінь: Четвертий Універсал був же його перемогою! Але соціялісти звели нанівець всі його зусилля, створивши такі умови, в яких українська державність була придавлена червоним московським чоботом. Навіть Трудовий Конґрес не прийняв Міхновського і його партію до свого складу.

Доля виявилася злющою мачухою для Миколи Міхновського. Він мав усі дані керівника, мислителя і провідника Української Держави, але стало в критичному часі дорогу йому заступали соціялісти, які своїм соціялістичним дурманом обезпліднювали його ідеї серед мас. Все таки, помимо гірких життєвих розчарувань зусилля Міхновського і його державницька життєва постава лишилася світочем для революційної молоді, до якої він мав пошану і якій допомагав.

Побачивши безнадійність соціялістичних експериментів і тих самих людей при владі, які перед тим закопали українську державність, роззброюючись перед московськими арміями, не зрозумівши потреби організації власної української національної армії, ані потреби переговорів з Центральними державами — Міхновський згуртував нових прихильників своєї

БАТЬКИ-МАТЕРІ, ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО РЯДИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ПОВИННІ ПОСТІЙНО ПОПОВНЮВАТИСЯ МОЛОДИМ ПОКОЛІННЯМ — ДЛЯ ТЯГЛОСТИ НАШИМ ЗМАГАНЬ!

ідеї і готувався до революційного виступу. В порозумінні з полковником Євгеном Коновальцем і полк. Болбочаном задумував збройний виступ проти соціялістичного уряду, щоб врешті-решт довести до порядку в державі. Не вдалося йому здійснити свого великого задуму, бо захворів на плямистий тиф у Кременчуку, полковника Болбочана розстріляно, а він потрапив під час хвороби до рук большевиків. Селяни заступилися за нього в Чека, тому Міхновського звільнили і тримали під контролею.

Після чотирьох років большевицької окупації вдалося Міхновському виїхати на Кубань. Учителював, працював у кооперації, важко бідував. Денікінська влада відмовилася дати йому візу на виїзд, але вже весною 1924 року переїжджає до Києва. В квітні того ж року знов потрапляє в каземати ГПУ. А вже 3-го травня знайшли його мертве тіло — повішеного у садку.

Перед смертю інж. Микола Міхновський належав до керівництва Братства Українських Державників і був близький до особи акад. Сергія Єфремова. Революційно-підпільна СУМ вшанувала його пам'ять, роздаючи цитатиуривки з його праці „Самостійна Україна".

Смерть Міхновського вважаємо московсько-большевицьким політичним і моральним убивством великого творця української державности, якому доля-мачуха в особистому житті, а соціялісти — в державному перешкодили зреалізувати тріюмфуючу ідею власновладства української нації.

ЗАРЕЄСТРУЙТЕ УКРАЇНУ ЯК РОСПИСЬКУ КОЛОНІЮ І ДОПОМОЖІТЬ ЗВІЛЬНИТИСЯ ВІД НАКИНЕНОЇ ОКУПАЦІЇ

з листа до ОН Олеся Бердника

Світлана Кузьменко

НА ЧЕСТЬ МОЇХ НЕПРИЗНАНИХ СВЯТИХ

На стінах розпис людської уяви
Про пекло, рай і цілий ряд святих,
Які невинности своєї не зміняли,
І ті, яких простилося за гріх.

І ті, які за Бога умирали,
І ті, що люд виводили із тьми,
Що Божими устами промовляли,
Щоб люди стали кращими людьми.

І у цьому оточенні набожному
Я думаю про кожного із них
І віддаю свою пошану кожному
І додаю до них своїх святих.

Мої святі — не спокою причали:
У них могуть Дніпрових повноводь.
Мої святі на палях умирали
За принцип, за ідею, за народ.

Мої святі лягли в сибірську землю,
Святили кров'ю соловецький сніг.
Мої святі — герої безіменні
З усіх правдиво пройдених доріг.

Мої святі — це доні Кальнишевського.
Надій серед зливи безнадій.
Мої святі — із незрадливим серцем
Відважні лицарі життєпосвятних дій.

Хор голосів співає „Алилуя".
Свою хвалу приєдную до них.
І щирісно-прещирісно молюсь я
На честь моїх непризнаних святих.

Із збірки, що незабаром має появитися під назвою *„У сяйві променів".*

— — — —

Не забуваймо за меч!

Симон Петлюра

Мгр. Клементина Жмуркевич

У 60-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ГЕРОЇНИ СЛ. П. ОЛЬГИ БАСАРАБ

У боротьбі Українського Народу за волю українська жінка стояла поруч з чоловіком, виявляючи гарт духа, відвагу і посвяту. Бачимо її в найтяжчих ситуаціях, в найбільше ризковних вчинках і в найтрудніших для виконання завданнях, а коли треба віддати життя — вона не вагається і перед тим. Багато їх впали у боротьбі за волю України, і ніхто не знає їх числа та, одначе, всі ми знаємо ідею, котрій вони служили.

Нині хочу згадати Ольгу Басараб, котрої героїчна смерть викликала серед українського народу жах, а рівночасно і подив. Її смерть зродила завзяття і поставу не уступати, але йти шляхом до ціли, до завершення ідеалів.

У 1924 році, вночі з 12-го на 13-те лютого, в тюрмі у Львові загинула з рук польського комісара Кайдана та його помічника Тадея Смольніцкого Ольга Басараб. Видале мертве тіло, поранене, закривавлене. Якої міри стосували тортури, ніхто не знає. Прийняти тортури, віддати життя радше чим зрадити справу — це героїзм. І такою була Ольга Басараб.

Ольга Левицька Басараб народилася в 1890 р. в Підгородді, біля Рогатина. Батько її, священик, жив у Щировичах біля Бродів, але Ольга більшу частину дитинства провела в Підгородді, у діда, котрого дуже любила. До школи ходила у Вайсвасер на Шлезьку, в Німеччині, відтак до ліцею в Перемишлі, де пробула до 1909 р. Опісля скінчила торговельну школу у Відні, і зразу вчила трохи в Тернопільській торговельній школі. Скоро, однак, переїхала до Львова, де працювала урядничкою у асекураційнім товаристві „Дністер", а згодом у „Земельному Банку". Восени 1914 р. вийшла заміж за інж. Дмитра Басараба і переїхала з ним до Коринтиї, поблизу італійського кордону. Весною 1915 р. її чоловік загинув у перших боях з італійцями. Ольга переноситься до Відня.

Ольга Басараб всюди ключалася в кожну працю, якої вимагала хвиля, під умовою, щоб та праця була для добра українського народу. І так вже в 1913 р., коли д-р Трисовський дістав дозвіл на статут Січових Стрільців, Олена Степанович Дашкович (пізніше моя учителька історії в гімназії Сестер Василіянок у Львові) домагалась вступу до Січових Стрільців і жінок. Спочатку її відмовили, але врешті-решт прийняли і навіть створили відділ Січових Стрільців ч. 2, до котрого могли належати також жінки. І коли студентки, ремісничкн, урядничкн в скількості 33-ох згуртувалися в жіночій чоті, командантною їх стала Олена Степанівна, а в її чоті опинилася Ольга Басараб. Жіноча чота не брала участи в бойових акціях, була призначена до вишколу на медсестер і тому подібне. Лиш одній Степанівній по довших протестах удалося долучитися до бойового куреня Січових Стрільців д-ра Старосольського.

Як я вже перед тим згадала, Ольга Басараб по смерті чоловіка переїхала до Відня і почала там працювати в „Українському комітеті допомоги раненим жовнірам". Вона була його душею, праці було багато. Заклала для інвалідів читальню і випозичальню книжок; зі всіх кінців Відня приходили вони до читальні, щоб дістати розраду — українську книжку. У воєнному шпиталі на Грінцінґ, в якому було більше як 6.000 поранених жовнірів, Басарабова заснувала школу, ходила від залі до залі, з бараку до бараку, відшукуючи земляків, котрі часто були зовсім опущені і самітні, — вона несла їм поміч, розраду-книжку. Посвячувала тій праці всі свої сили, увесь вільний час і всю свою душу. Праця для народу заступила їй батька, маму, чоловіка й дітей. За її ініціятивою засновано у Відні шкільний комітет, котрий зорганізував навчання української мови й історії для дітей українських еміґрантів у Відні.

Повернувши до краю літом 1923 р., включилася в працю „Союзу Українок", ставши членкинею кооперативи „Українське Народне Мистецтво" і „Труд". Скоро здобула собі серед

членкинь тих товариств і серед цілої Львівської громади велике признання й багато приятелів. У тім самім часі Ольга Басараб стала зв'язковою УВО, котра підпільно діяла на наших землях вже від липня 1920 р. Створили її колишні старшини Українських Січових Стрільців, як рівно УГА, під проводом полк. Євгена Коновальця, з метою продовжувати боротьбу проти нових окупантів України. Основним завданням організації було пропаґувати думку загального революційного зриву українського народу, з остаточною метою відновити власну Соборно-Самостійну Державу.

Доля, котра не щадила для Ольги Басараб ударів ціле життя, знайшла ще одну, найважчу пробу для її характеру. 9-го лютого 1924 р. львівська поліція провела в її помешкані ревізію і саму її заарештувала. Тиждень пізніше урядово повідомлено родину, що Ольга Басараб померла в тюрмі, вночі з 12-го на 13-те лютого. Як це сталось?

Її переслухував польський комісар Михайло Кайдан, кол. австрійський фельдфебель, відомий садист і п'яниця. Він і його помічник, Тадей Смольніцкі, щоб добитися від політичних в'язнів зізнання, вживали тортур, били ґумовими палицями, уживали кліщів, розпеченого заліза тощо, так що в'язні ставали напівнепритомними, божеволіли з болю, і — побиті, стортуровані — підписували все, що їм казала поліція.

Вони допитували Ольгу Басараб чотири дні і ночі, але Ольга нічого не підписала, нікого не видала. Ще кілька днів після 13-го лютого поліція не говорила нічого родині про смерть Ольги, лише не приймала для неї більше харчів. Казали, що навіть не знають, де вона є... А коли занепокоєна родина наполягла на поліцію через адвокатів, лікарів і різні установи, виявилось, що вона вже похована під іншим іменем, у могилі для в'язнів.

Тоді родина покійної і представники Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві домагались прислання лікаря для оглядин тіла замордованої. Делеґовано до Львова д-ра Василя Демітрінова, посла з Полісся, котрий, разом із д-ром Панчишиним і адвокатом Володимиром Бачинським, був допущений до трупарні, де на столі лежало тіло покійної. „Як по-бестіяльськи була вона мордована!", — сказав д-р Панчишин. Все тіло було покрите синяками. Ані секції, ані протоколу оглядин тіла не було зроблено.

Під час другого похорону, на кладовищі, українська молодь, переважно студенти, урядили протестаційну демонстрацію. Тоді почались масові арешти, арештованих поліція немилосердно била. Д-р Василь Демітрінов, тодішній посол з Полісся, разом з українськими адвокатами, гостро запротестував перед командатурою поліції — проти масових арештів, а головно проти тяжких побоїв; у тій справі також у соймі зголошено було інтерпеляцію.

Треба тут пригадати, що українці тогочасної Галичини не мали своїх послів у польському соймі і не брали участи у виборах до Сойму в 1922 р. — ті вибори були збойкотовані. Як я вже згадала, слідство проти покійної Ольги Басараб провадив комісар Михайло Кайдан. Однак, не знати звідки зародилися таки в самих поліційних колах та як просочилися до міста вістка, що переслухував покійну Ольгу Тадеуш Смольніцкі, підвладний Кайданові, що він був катом і з його рук загинула сл.п. Ольга Басараб. Той тип, коли зізнавав під присягою, як свідок на інших політичних процесах, твердив, що на поліції нікого не б'ють, бо проти того є дуже гострі приписи, що забороняють таку поведінку (процес проти Мирона Качмарського і інших за напад на пошту при вулиці Глибокій у Львові).

Похорон Ольги Басараб, котрий відбувся 26-го лютого 1924 р. на Янівському кладовищі, став великою маніфестацією українського населення Львова проти жорстокости польської влади, при тому створював пригожу атмосферу для ліпшого діяння УВО. Поліція заарештувала багатьох студентів та студенток за участь у похоронах. 16-го жовтня відбувся процес проти усіх студентів, які брали участь у похоронах Ольги Басараб; всіх обвинувачували, що після похоронів не послухали заклику поліції і не розійшлися, при тому студента Василя Левицького ще і в тому, що на похороні виголосив промову та закликав і заохочував до „карігідних вчинків". Судив суддя Маліцкій, свідків на процесі було 10 — самі поліцисти. Студенти

боронились тим, що не могли розійтись, бо їх оточила поліція, котра прикладами крісів і п'ястуками били учасників похорону. Студент не заперечував, що виголосив промову. Судовий вирок був лагідний: усіх студентів звільнено від кари, крім Левицького, якому присуджено два тижні тюрми.

Геройство Ольги Басараб, котра була зв'язковою УВО, в тім що вона — без огляду на страшні тортури, не зрадила жодної організаційної таємниці і не підписала жодного зізнання. На жаль, в її домі знайдено в часі її арешту, матеріяли, які навели поліцію на слід і уможливили провести численні арешти серед членів і проводу УВО. Тодішній провідник розвідки УВО, Осип Думин, залишив у неї таємні матеріяли, що помогло поліції розкрити і заарештувати сотн. Василя Коваленка. В ході дальшого слідства заарештовано і засуджено: на 4-роки — тодішнього провідника УВО полк. Андрія Мельника, сотника Євгена Зиблікевича і сотника Василя Ковалика — на три роки, а інших підсудних від двох до 15-ти місяців в'язниці. При цім хочу згадати, що сотник Євген Зибликевич проживає у Філядельфії і є директором інституту ім. Липинського.

Український нарід, головно УВО, а згодом ОУН плекав та плекає культ героїзму тих, які віддали життя для добра України. В краю це проявлялося у формі святкового відзначування річниць славних боїв на стрілецьких могилах, демонстративними панахидами по бойовиках УВО, пізнішої ОУН. Виразно протипольський характер мали панахиди на могилах Ольги Басараб, Ярослава Любовича, Біласа і Данилишина, так що в кінці поліція офіційно заборонила правити панахиди на могилах бойовиків УВО-ОУН. Але тієї заборони ніхто не респектував: члени УВО-ОУН часто приходили, під час зеленосвяткових днів ішли цілими процесіями на стрілецькі могили, несучи тернові вінки; часто приходило навіть до кривавих зударів із польською поліцією. Могили наших героїв завжди були гарно управлені, заквітчані вінками, так що поліція не могла дати собі ради з винуватцями і навіть доручила польській молоді (сщелцам) руйнувати стрілецькі могили. Про такі випадки інформувала „Сурма", таємний орган ОУН, і лише дещо діставалося до офіційної преси. І так: 17-го лютого 1929 р. заарештовано у Львові біля Преображенської церкви студенток Наталку Юрчинську, Валю Танасевич і Надю Петрик за те, що роздавали летючки в часі панахиди за покійну Ольгу Басараб; усіх їх по судовій розправі звільнено. Натомість 2-го травня 1930 р. львівський суд засудив студента Ф. Фалендиша на шість місяців в'язниці за кольпортаж летючок у річницю смерти Ольги Басараб. Виходить, що поліційний курс супроти українських жінок помітно злагіднів, а може було соромно навіть запеклим польським шовіністам за нечуване звірство, котрого допустилися Кайдан і Смольніцкі на безборонній українській мученици Ользі Басараб.

Був навіть випадок в українській семінарії у Львові, де вчили вже частково учителі-поляки: один з професорів, поляк (гарцеж), дав, між іншим, добру лекцію менш виробленим ученицям, коли учениці кількох кляс пішли всупереч забороні, солідарно, на похорон сл.п. Ольги Басараб в 1924 р. і в клясі лишилося лиш чотири боягузи, — він здивовано сказав їм, „що він був певний, що в клясі не застане нікого". Але то були поодинокі випадки.

Цікавий опис, як відзначила ОУН 5-тиліття з дня мученичої смерти Ольги Басараб, знаходимо в книзі Зеновія Книша „Далекий"... І так, жіночий відділ ОУН постарався замовити панахиди по покійній Ользі майже по всій Галичині; надруковано понад півтори тисяча фотографій Ольги Басараб, котрі швидко розходилися, так що дівчата ледве встигли їх показати під церквами чи де-інде — у них прямо вирвали з рук. У ніч річниці смерти перейменовано вулицю Виспанського, де жила вона перед арештом, на вулицю Ольги Басараб. На обидвох кінцях вулиці знято старі таблички і прибито нові, з її прізвищем в українській мові; те саме зроблено на кам'яниці, де вона жила. На могилі Ольги Басараб, на Янівському цвинтарі, покладено вінок на людський ріст заввишки, — його пронесли через усе місто члени УВО, а на цвинтарі від входової брами до самої могили зформувався неначе похоронний похід. Присутня поліція нікому не перешкоджала,

можливо стала розумнішою, або здавала собі справу, який шум зчинився б у світі, коли б поліція розганяла чи била людей на цвинтарі, які поводились спокійно.

Орган УВО „Сурма" за квітень 1926 р. надрукував летючку з приводу смерти Ольги Басараб, котру відчитано дослівно:

„ПАМ'ЯТЬ ОЛЬГИ БАСАРАБ

П'ять років минає, як у брудній келії поліційної ляцької тюрми у Львові згинула геройською смертю жінка-громадянка Ольга Басараб. Зменшилися ряди перших піонерок революційного руху Західньої України. Українська Військова Організація втратила п'ять літ тому одного з найкращих своїх членів. І здавалось би, що втративши таку одиницю та зрозумівши її вартість і втрату для руху УВО, приходиться нам справляти сумні поминки і згадувати в одчаї її велику посвяту. Шкода по Ній справді велика. Посвята справді велика. Свідома своїх завдань і величі обов'язків та відповідальности, як жінка-революціонерка, вступила Ольга Басараб у ряди борців УВО. Несла тяжку працю примірно, вірила в успіх боротьби та віддала себе для неї всеціло. А коли попала в тюрму — Вона не заломилася, коли поліційні ляцькі посіпаки мучили її тіло середньовічними тортурами — Вона показалася сильна. Жадали від неї зради посестер і побратимів, жадали підлоти, та Вона осталася вірною великій Ідеї, осталася святою. Згинула від мук і побоїв, за ціну свого життя, зберегла тайну революційної праці. Охоронила товаришів і товаришок від мук, смерти та довголітньої тюрми.

Її посвята була гідною української жінки. Її посвята — це лаврові листки над символами нашої державности. Загинула Ольга Басараб, та розцвілися цвіти з засіяних нею зерен. Ростуть ряди і на місце незабутньої Ольги стають сотки. Її посвята окрилює нас, зриває до боротьби, а в слушний час пірве всіх українських жінок до нового Великого Чину. Тому не зневірюватися нам у річницю її смерти, а гордитись і вірити в слушність змагань, як вірила Вона. Її могила на Янівському кладовищі у Львові хай стямить наші серця, Вона додасть нам животворчого вогню, від якого станемо справжньою нацією.

Громадяни! Ви, що вірите, як Вона, беріть собі примір з неї. Ви, що слабі духом, обновіться, немає більшого щастя, як вічне щастя нації! Немає більшої ідеї, як вільна Україна! Хай крик катованої жінки кривавим голосом зворушить Вашу душу. В річницю її смерти перестаньте бути байдужими! Присягніть, що підете її слідами і що в потребі відасте і своє життя! Тоді Дух замученої Героїні буде з нами і поведе до успішної боротьби за Українську Державу.

Слава борцям за волю!
Хай живе Самостійна, Соборна Україна!
Хай живе революція!

Львів-Город, 11-го лютого 1929 р."

ЗМОСКОВЩЕНИЙ ШПИГУН У ФРАНЦІЇ

Французька поліція зловила французького підданого, зросійщеного Владіміра Золотарєнко на шпигунстві для совєтської Росії. Він мав доступ до ракет і літаків найновішого виробу, і передавав у 1963-79 роках москалям пляни будови ракет і лет. машин фірм „СНЕСМА", „ДАСОЛ" та ін.

Золотарєнку тепер 53 роки, і він дістав 10 літ в'язниці. Викрив його, як здається, ін. совєтський шпигун, прізвища якого не повідомлено.

Довго котилася ниточка до клубочка, а таки докотилась!

РЕАЛЬНА ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Відомий чоловічий хор „Прометей" у Філядельфії поїде репрезентувати українську музично-вокальну культуру на Міжнародному хоровому фестивалі у Швайцарії, диригент маестро Длябога.

Розуміючи вагу справи, як культурної, так і політичної, — Відділ УКК у Філядельфії пожертвував на дорогу хорові „Прометей" 100 дол., Відділ ООЧСУ — також 100 і є сподівання, що й ін. патріотичні організації підтримають цю справу не тільки морально.

О. Рожка

ВІЧНИЙ, МОВ ПІСНЯ

(У 5-ЛІТТЯ ВБИВСТВА В. ІВАСЮКА)

Ніколи не примириться українська людина із вбивством з рук московського ґестапо-кґб. Тим більше, що вбивство В. Івасюка — свідомо задуманий злочин, щоб знищити талант і пісню патріотично настроєної, багатообіцяючої молодої людини, на службі пісенної скарбниці свого народу.

„Скажи мені, Дніпре, в якому страждданні із серця якого народжений ти?" — дивувався один із поетів-шестидесятників і сам, зроджений стражданням сивого Дніпра, поплив його течією у свідоме пробудження свого покоління. Там, де „зеленим птицям переплутались крила" — поетка відродження вибирала собі долю сама, що б з нею не сталося, свідома своєї долі обраниці. На тому тлі, де молоде покоління приходило до голосу і вчилося „благословити і проклинати іменем України" (В. Симоненко) — треба собі уявити пісню В. Івасюка. Його пісня прозвучала свіжо, бунтівничо, все охоплюючо, — підсвідомою тугою за червоною рутою і водою-живицею. З тієї гірської криниці й водограю, ми, спраглі, віджившлювали до втоми знуджені західньою поп-культурою свої зашерхлі уста. Одначе пісня пісняра Івасюка у розгоні його слави і багатонадійности була втята злочинною рукою КҐБ-істів. На поставлене нами і громадянством України питання про спричинників смерти молодого тридцятилітнього Івасюка — урядові ґвинтики ніколи не зможуть щиро відповісти. КҐБ включило у свою сітку дезінформації всі потрібні йому чинники, включно до так званої „об'єктивної експертно-судової комісії", не забувши туди пропхати і двох психіятрів, щоб створити враження психічного потурбування В. Івасюка. Ця комісія діяла в наступному складі: одного лікаря, завідуючого катедрою судової медицини Львівського держінституту, одного доцента, кандидата медичних наук, одного обласного судово-медичного експерта — заслуженого лікаря, та одного завідуючого відділом обласної судової медичної експертизи. До цієї комісії ще входили: один завідуючий катедрою психіятрії Львівського медичного інституту та один лікар — кандидат медичних наук. Ніхто з цих державних апаратчиків не відважився ствердити вбивство Івасюка, а ширять каґебівські теревені про „самоповішення".

Від тих, що стрічалися з В. Івасюком, довідуємося, що в останніх часах цькування на Івасюка набрало гостріших форм, що й виявилося у порушенні формули сну Володимира: „...він зовсім не міг спати, а це в свою чергу впливало на його фізичну, а то й творчу депресію". Коли ці форми цькування не зламали молодого барда, було вжито „успішніших заходів" — тортури і ганебне вбивство...

Друзі Івасюка відразу зрозуміли, хто був вбивцею молодого пісняра, на його гробі з'явилися анонімні летючки, китиці квітів від шанувальників його чесности і таланту, і вірші, пронизані болем і огидою до вбивців, які безуспішно старалися переловлювати „агенти комсомольського оперативного загону". Вони і тепер не хотіли лишити в спокою убитого барда. Одначе у тім настрої, що опанував десятитисячну масу, апаратчикам не було сили дати собі ради. „Буває мовчання голосніше від грому" — писав недавно один із шестидесятників. Серед присутніх знаходилися струджені і стражданням випробувані, заслужені перед нашою Батьківщиною одиниці. Між тисячними масами можна було зауважити заплакане обличчя Наталії Романівни Шухевич-Березинської — дружини леґендарного командира УПА Романа Шухевича-Тур-Лозовського-Чупринки. Окрім неї, на Личаківському цвинтарі було багато свідомо настроєної молоді і старших громадян. Згадаємо імена тих, кого нап'ятнувала комсомольська газетка „Ленінська молодь" з 19-го липня 1979-ого року під впливом „оперативного закону: „П.В. Січко і його син Василь Січко, Василь Іванович Асіїв, Анатолій і Ціжман, Ганна Петрівна Макаряк, Надія Михайлівна Шупер. Проти П.В. Січка, повідомляє та ж

газетка, як і проти його сина прокуратура львівської області почала кримінальну справу. П.В. Січко воював у рядах УПА від 1944-го року інформує „Ленінська молодь", під проводом командира „Чорного". Ця ж газетка приписує йому пляни ліквідації Галана і Костельника — двох зрадників українського народу, яких спіткала заслужена кара. Довідуємося, що сина П.В. Січка — Василя виключено з університету і його переслідують.

Нахабність і свавілля російсько-комуністичної системи переходить всякі межі. За життя Володимира Івасюка його цькували, а тепер після його вбивства КҐБ старається присмокатися до його імени і навіть зробити з нього „радянського патріота".

Пісня В. Івасюка — це сонячний дар українському народові, його негаснучій красі. Вона житиме вічно, а з нею і пісняр В. Івасюк, щоб грядучим поколінням розповісти про свою жагучу любов до України і її пісні, як рівнож і про свавільну жорстокість московського окупанта, що так злочинно обірвав струну його багатообіцяючого життя.

МОСКОВСЬКО-КУБИНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У КИЄВІ

Щоб затемнити очі західнім діячам і журналістам, мовляв, Україна — це „держава", Москва відкрила в Укр. СССР вже другий консулят червоної Куби: перший у Одесі, другий тепер — у Києві. Звичайні люди не мають доступу, ані потреби в таких консулятах московського сателіта.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ ДІЄ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ УКРАЇНА СКОРШЕ ЗМОГЛА ПОВТОРИТИ КОНОТОПСЬКУ ЛЕКЦІЮ РОСІЇ, КОЛИ ВЖЕ И САМ ЦАР ЗБИРАВСЯ ВТІКАТИ З МОСКВИ!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 16-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В БАЙОН, Н. ДЖ.

Дня 10-го березня 1984 року в просторій Залі Українського Народного Дому відбулися Річні Загальні Збори 16-го Відділу ООЧСУ в Байон. Через відсутність хворого голови, інж. Мирона Сірого, Збори відкрив і ними провадив містоголова Відділу Василь Вінтонів, а секретарював п. Зенон Сірий. Предсідник привітав відпоручника Головної Управи та всіх присутніх і подав до відома порядок нарад. З черги присутні однохвилинною мовчанкою вшанували тих членів Відділу, які відійшли у вічність.

Про працю Відділу звітували: містоголова Василь Вінтонів, який зреферував багатогранну працю Відділу на протязі минулої каденції, а саме: сповняв свої повинності до Головної Управи ООЧСУ, влаштовував національні свята, брав участь в маніфестаціях в Нью-Йорку і на Оселі СУМ-А, передплачував та поширював літературу, брав участь у коляді, втримував добрі відносини з українськими церквами (католицькою та православною), а назагал Управа Відділу керувалася думкою „Менше говорити, а більше робити". Про фінансовий стан Відділу звітував скарбник Микола Пукас. Із його детального, добре опрацьованого зіставлення виходить, що Відділ добре господарив, не надщербив минулорічного сальдо, а навпаки, навіть трохи його побільшив. З невеликих прибутків Відділ давав свій даток на різні українські потреби. Правильність записів ствердив Голова Контрольної Комісії Іван Свищук і подав внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі Відділу, що Загальні Збори схвалили оплесками.

Загальні Збори вибрали на чергову каденцію таку Управу: голова Василь Вінтонів, містоголова Семен Домарецький, секретар Зенон Сірий, фінансовий Пукас Микола, культурно-освітній — Мирон Сірий, організаційний — Володимир Білик, пресовий референт — Теодор Дубей. Контрольну Комісію очолив Іван Свищук, а членами вибрано Феся Василя (старшого) і Феся Василя (молодшого). Новообраний голова Василь Вінтонів і секретар Зенон Сірий подякували за довір'я і попросили

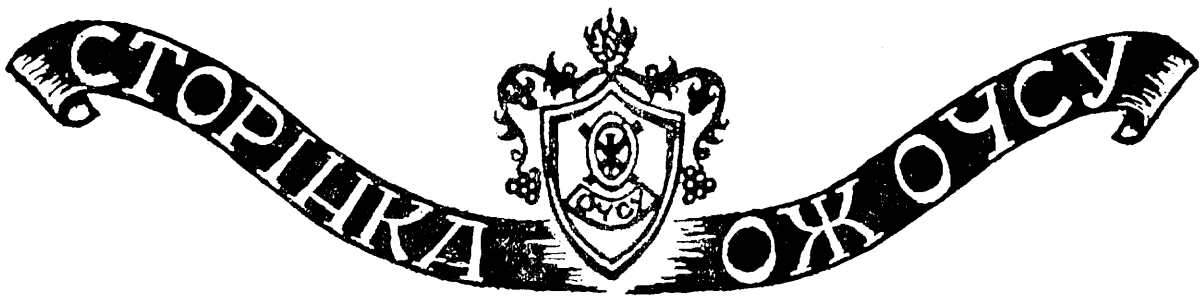

Стефанія Наум
Голова Відділу ОЖ ОЧСУ
в Асторії.

ПРИСВЯЧУЮ ЖІНКАМ-ГЕРОЇНЯМ

Впродовж історії нашого народу захланні сусіди заздрісно дивилися на Україну з її природними багатствами. Цілі покоління наших предків проливали свою кров в боротьбі за рідну землю, національну самобутність. Падали тисячі, та на їхні місця приходили нові воїни з прапором волі, правди. Були у нас князі, королі, гетьмани, народні провідники й будівничі відродженої в вогні національної революції української держави в нашому столітті.

Після Визвольних Змагань 1917-20 років виросло покоління УВО і ОУН, що створило славну епопею Карпатської України, а в час Другої світової війни відновило українську державність Актом 30-го червня 1941 року та залишило по собі славу безсмертної героїки Української Повстанської Армії та дивізії „Галичина". Всі вони писали історію кривавими буквами для грядучих поколінь. У тих історичних чинах та славних бойових осягах не можна поминути вкладу праці української жінки, насна-женої палкою любов'ю, мужністю та посвятою для свого народу.

Українські жінки вміли і вміють творчо жити й працювати для ідеї та геройськи вмирати за найвищі ідеали своєї нації. Вони в боротьбі за волю були і є підметом та політичними дорадниками. Згадаймо мудру володарку княгиню Ольгу, згадаймо розумну дорадницю гетьмана Івана Мазепи — його матір. Вони мали великий вплив у державі, їх було багато, кожне покоління вилонювало таких жінок.

Світлим прикладом героїзму жінок, що на жертівнику батьківщини поклали своє життя, є жінки наших часів: Ольга Басараб, Олена Теліга, Ольга Палієнко, Віра Бабенко, п'ятьсот безіменних жертв Кінгіру...

Ольга Басараб народилася в родині отця Левицького, на 15 році втративши батьків, виховувалася у свого дядька, також священика, разом зі своїм братом. В часі Першої світової війни вийшла заміж за Дмитра Басараба, вій-

---

членів Відділу до співпраці.

З черги і на прохання предсідника і нововибраного голови Загальні Збори та нововибрану Управу привітав відпоручник Головної Управи ООЧСУ, її протокольний секретар п. Богдан Качор від Головної Управи та від Управ і членства 2-го Відділу ООЧСУ в Нью-Йорку, який він очолює; висловив признання Управі і членству за плідну для української визвольної справи працю та побажав успіхів надалі.

Відспіванням „Не пора" закінчено Загальні Збори 16-го Відділу ООЧСУ в Байоні.

Після короткої перекуски, яку гостинні господарі приготували, всі члени Відділу, разом із відпоручником Головної Управи ООЧСУ, — пішли віддати шану померлому св.п. Василеві Метрінчикові, донедавна дуже активному членові Управи Відділу.

Богдан Качор

ського старшину. Особисте щастя не тривало довго, бо за місяць після вінчання чоловік гине на фронті від ворожої кулі. Ольга не заламалася, перенесла мужньо біль і відтоді вже все молоде життя віддає батьківщині. Після катастрофи Визвольних Змагань вона як член УВО працює у Відні, в комітеті допомоги полоненим, за що її відзначила міжнародна організація Червоного Хреста. В 1923 році Провід УВО назначив її головною зв'язковою між краєм і закордоном. Карний член організації підпорядковується наказам, стаючи на тернистий шлях найкращих синів України. При масових арештах, що відбулися у Львові 9 лютого 1924 р., під час ревізії мешкання, де жила Ольга, польська поліція натрапила на підпільні матеріяли. Ольгу арештували і привезли до одної з найжорстокіших тюрем, при вулиці Яховича. Мов скажені собаки, кинулися поляки на неї і жорстокими катуваннями хотіли добути потрібні відомості. Вона могла оминути мук і смерти, коли б назвала хоч одне прізвище члена УВО, але вона зберегла надзвичайну силу духа і не видала нікого. Хоч тіло її слабшало, зате міцніла душа, кріпшало завзяття, бо в кожній хвилині вона бачила перед собою живим вогнем жевріючі слова присяги: „Ані просьба, ані грозьба, ні тортури, ні смерть не приневолять тебе зрадити тайни!" І не зрадила.

Після триденних страшних катувань закінчила на 35 році життя, 12 лютого. Скатоване до смерти тіло поляки повісили на віконних ґратах, оголошуючи перед світом, що Ольга Бесараб нібито заподіяла собі смерть сама.

Холодний ранок 13 лютого 1924 р. заглянув у понуру келію тюрми, заставши там тіло мучениці, героїні, яка на стіні власною кров'ю написала: „За кров, за сльози, за руїну верни нам, Боже, Україну. Вмираю, замучена. Помстіть!"

Жахлива вістка про її смерть дісталася до родини та приятелів, яким удалося вияснити таємничу смерть Ольги. Тіло її знайшли в спільній могилі, а анатомічне дослідження виявило смертельні пошкодження тіла від побоїв.

Ольга Басараб стала символом героїчної постави української жінки в революційній боротьбі.

Не менше відомі героїчні вчинки жінок під час Влзвольних Змагань. Наприклад, Віра Бабенко, учениця 7-ої кляси гімназії, в небезпечний 1921 рік без жодного зв'язку переходить довгий шлях з Катеринослава до Тарнова у Польщі, де голоситься до Отамана Симона Петлюри й вертається з інструкціями під нього до Києва. У повстанських боях Віру і ще 60 дівчат-повстанок схопили комуністи і після страшних тортур відрубали їм голови в підземеллях Чека.

Україна горіла повстаннями, а зв'язковими були молоді дівчата. Коли їх зловили, карали смертю через розстріл. У тому ж 1921 р. було ув'язнено 16 тисяч осіб, між ними 165 жінок було розстріляно. Засудженим можна було висловити останнє слово. Тоді пролунав сміливий голос учительки Ольги Палієнко:

„Ви пам'ятайте, що з кожної краплини нашої крови виростуть нові борці. Я помру, але на моєму місці появляться сотні ще завзятіших доньок України. Ви прирекли нас на смерть за те, що ми посміли боротися за Україну. Думаєте нашою кров'ю погасити вогонь народньої революції? Помиляєтесь!' На закінчення свого слова заспівала піднесеним голосом „Ще не вмерла Україна"!..

У лютому 1942 р. німецьке ґестапо у Києві розстріляло талановиту поетку Олену Телігу, члена Організації Українських Націоналістів. Народжена в Петербурзі в 1907 р., де її батько Іван Шовгенів був викладачем технічної високої школи. Олена мала двох братів. В дитинстві з батьками виїжджала на Харківщину. В Петербурзі ходила до школи, а гувернантки вчили її німецької та французької мов. Не мала там українського товариства, але українська кров відізвалася рано в молодої дівчини.

В 1917 р. переїхала родина Шовгенівих до Києва. Після програної війни батько еміґрував до Чехо-Словаччини. Дружина з дітьми залишилася якийсь час в Києві, а в 1922 р. нелеґально вночі перейшла кордон, щоб з'єднатися з чоловіком, тоді вже ректором Подєбрадської

УККА — ЦЕНТРАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У АМЕРИЦІ.

Господарської Академії. У Празі під впливом студентів та українських письменників формувався світогляд і національна свідомість Олени.

Вона закінчила згодом педагогічний інститут і стала писати поезії. Одружилася з кубанським козаком-бандуристом Михайлом Телігою. З чоловіком виїхала до Варшави в 1929 році. В тому часі стала друкувати свої поезії в „Віснику", де редактором був д-р Дмитро Донцов, і стала в гурті письменників-вісниківців. Залишила по собі збірку поезій „Душа на сторожі". Радість та захоплення життям — це основний тон її поезій. Є між її віршами й сповнені дивного передчуття, що її життя буде коротким.

Після приходу німців на Схід вона опинилася в Кракові, а звідти в перших днях війни подалася через Львів до Києва. Там стала головою Спілки письменників та редагувала журнал „Літаври". Внаслідок московської провокації німці її і її товаришів та чоловіка заарештували й розстріляли. У ніч перед розстрілом нарисувала на стіні келії тризуб і під ним напис: „Тут сиділа і звідси пішла на розстріл Олена Теліга". Поетка знайшла передчасну смерть у братській могилі Бабиного яру під Києвом, де похована без домовини, священика і хреста. Прожила всього 37 років. Літературний доробок невеликий, зате сповнений життєвої правди й віри в Україну.

Гаслом життя української героїчної жінки була Христова певність, що „немає більшої любови, як віддати життя за друзів своїх". З тим гаслом загинули 500 жінок у Кінгірі, які помагали друзям боротися з москалями в повстанні таборів у Кінгірі. Ці жінки й дівчата, що з патріотичними піснями на устах ішли на смерть під большевицькими танками, були члени ОУН та зв'язкові УПА. Тих жінок, що їх вінчає вінець слави в ОУН-УПА, було дуже багато. Ці героїні залишилися безіменними, але ніколи не забутими.

У 1970 р. у боротьбі за здійснення ідеї незалежности нації впала жертвою кривавої червоної Москви малярка, творець вітражу в університеті в Києві — Алла Горська. Сам Шевченківський вітраж, з глибоким національним змістом, Москва знищила, разом із його творцем, але духа Алли Горської не знищила!

Доля подібна до смерти судилася багатьом українкам, що караються в таборах та засланнях Колими, Казахстану, Сибіру і відбувають там другий, ато й третій реченець. Вони героїчно переносять відірваність від України в нелюдських таборах невільничої праці, але дух української жінки вітає над просторами любої батьківщини з вірою, що їхні терпіння увінчаться волею цілого нескореного народу.

Хроніка відділів:

Асторія

25 лютого 1984 р. в Асторії, Н.Й., в Домі СУМ-а відбулося вшанування українських жінок-героїнь. Програмою свята керувала імпрезова референтка Олена Гентіш. Подруга Стефанія Рудик відчитала монтаж вірша Олеся „Героїням". Присутні відспівали пісню „Як ви умирали", а подруга Стефанія Наум відчитала святкове слово на честь української жінки-героїні, яким ми розпочинаємо нашу сторінку.

Філядельфія

У Філядельфії вже багато років завелася гарна традиція влаштовувати кожної весни свято „Жінки-Героїні", спільно усіми жіночими організаціями міста. Чотири організації: Об'єднання Жінок ООЧСУ, Золотий Хрест, СУА та Православне Сестрицтво — складають спільно програму. Цього року свято мало гарну мистецьку програму, на яку склалися виступ співачки Марії Мурованої, скрипковий ансамбль Українського Музичного Інституту і дуже гарної доповіді поетки Міри Гармаш, яка до довгого реєстру відомих героїнь додала ще Галю Заячківську, свою шкільну товаришку зі Львова, яка, бувши упісткою, розірвала себе гранатою, коли бункер, в якому вона знаходилася з пораненими бійцями, розкрили москалі. Цій героїчній товаришці доповідачка присвятила дуже гарний вірш.

26 лютого ц.р. відбулися Загальні Збори Відділу, на які з Нью-Йорку приїхала наша голо-

ва, подруга Дарія Степаняк. Вона сказала коротке слово, після якого був вибір нової управи. До управи Відділу на рік 1984/85 вибрали таких подруг: Л. Сілецька — голова, Т. Ганушевська — перша заступниця, Т. Волянюк — друга заст. А. Мірчук — секретар, І. Ковальчин — касир, Т. Ганушевська — культ.-освітня реф., С. Куліш — імпрез. реф., М. Лесюк — орган. рефер., Т. Ганушевська, Д. Ганкевич — пресові реф., М. Рущак, Г. Галас, Ф. Кушнір, — господарські рефер. Н. Максимюк, А. Андріївська, К. Майчук, А. Гук, М. Яринівська, М. Абрам, О. Сімянцев — вільні члени. О. Казанівська, С. Кусень, О. Колінко — Контрольна Комісія, Г. Утриско, М. Лисяк, А. Іваницька — Громадський Суд.

Зі звітів поодиноких референток приявні довідалися про жваву працю Відділу, особливо гарно працював відділ суспільної опіки, який вислав за останні два роки для родин упістів у Польщі 6 харчових пачок та 3 одягу. З одягом до Параґваю і Бразилії — 4 пачки, а зараз готують пачки з книжками до Південної Америки й дальші харчові пакунки до Польщі.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОЖ ОЧСУ У ДЕТРОЙТІ

У дні 7 квітня 1984 р., в Домі Українського Культурного Центру у Воррен-Мишиґен, відбулися річні Загальні Збори Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України — Відділ у Детройті.

Збори відкрила голова Відділу, подруга Лідія Югаш, привітала присутніх членкинь, гостей і представницю Головної Управи ОЖ ОЧСУ, подругу Зеновію Рихтицьку; проведено молитву.

Для ведення Зборами вибрано президію, в складі: Теофіля Дужа — голова, Марія Волощук — містоголова, Мирослава Ласовська Крук — секретарка.

Протокол з минулорічних зборів прочитала секретарка Віра Куца. За виконану працю склали звіти: Дарія Кривий — культ.-освітня референтура, Анастазія Шавронська — господарча референтка, Марія Волощук — суспільна опіка, Галина Стахурська — фінансова, Віра Куца — секретарка, Юліяна Югаш — містоголова, та голова Лідія Югаш.

У звітах стверджено: зріст активности відвідування сходин, численна участь у маніфестації вшанування пам'яті померлих від голодової смерти в роках 1932-33 в Україні; зустріч з панею ред. Славою Стецько і участь у фестивалі Поневолених Народів, в тому виставка народного мистецтва, гарно зроблена виставка панями Лідією та Ліліяною Югаш, і показ писання писанок та вишивання паном Арнольдом Кляйном; праця членкинь при доходовій кухні так під час фестивалю як і під час пікніку на Оселі „Київ"; свято Жінки-Героїні; обговорення поеми Ліни Костенко „Маруся Чурай".

В подяку за труди, які голова Лідія Югаш вложила для піднесення активности праці Відділу, подруги дарували їй китицю квітів та відспівали Многая Літа. Зі згляду на стан здоров'я п-і Лідія Югаш не прийняла головства на біжучий рік. Нову управу вибрано в такому складі: Зеня Юрків — голова, Мирослава Ласовська Крук — містоголова, Віра Куций — секретарка, Галя Стахурська — фінансова, Стефа Задойна — фінансова, Дарія Кривий — культ.-освітня, Катерина Потапенко — імпрезова, Юліяна Югаш реф. зовнішніх зв'язків, Діянна Совік — організаційна, Катерина Антоняк та Марія Волощук — суспільна опіка; Анна Коваль, Ірена Кушнір, Анастазія Шафронська та Катерина Озарків — господарчі референтки, Лідія Югаш — голова Контрольної Комісії, Софія Скульська і Павліна Футяк — члени КК; Теофіля Дужа, Люба Юрків та Дарія Козак — члени Товариського Суду.

Представниця Головної Управи ОЖ ОЧСУ, подруга Дарія Рихтицька, привітала Збори від Головної Управи, від голови подруги Дарії Степаняк, яка була перешкоджена і особисто не змогла приїхати. Вона виголосила доповідь на тему „Пляни та політичний процес ГУ ОЖ ОЧСУ". Після доповіді присутні ставили запити, відбулася дискусія потрібного інформативного характеру.

Привіти ще зложили: Катерина Кизима від Спілки Української Молоді у Детройті; п. Ан-

В АНГЛІЇ СТВОРЕНО КОМІТЕТ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСИ

У березні 1984 р. заходами Союзу Українців Великої Британії, СУБ, відбулися великі збори громадянства у Лондоні. Були репрезентовані 24 Крайові Організації, Товариства і Установи. Головував на нарадах голов СУБ інж. Ілля Дмитрів, у почесній президії були священослужителі.

Учасники нарад вирішили створити Крайовий Громадський Комітет для якнайбільш урочистого відзначення 1000-ліття Хрещення України-Руси, що припадає на 1988 рік. Головою Управи Комітету вибрано інж. Ілля Дмитріва, до управи ввійшло багато присутніх, а Почесну Президію творитимуть священослужителі.

МОСКВА ГОТУЄТЬСЯ ДО АТЕНТАТІВ

На випадок війни на більшу скалю, зокрема в Европі, чи й Третьої світової війни — Москва вже тепер підготовляє під виглядом артистів, акробатів, циркачів тощо спеціяльних атентатчиків-убивців видатних діячів Західнього Світу. Червоні атентатчики не оминають арабського досвіду в тім брудним ділі. Про це повідомив „Віктор Суворов" (псевдо) у газеті „Військовий огляд" в Кензасі. Він був у сітці і командиром у совєтській армії, живе тепер у Англії.

Автор стверджує, що совєтські шпигуни і плянові атентатчики завжди оперують, як цивільні особи, і часто — цілком невинних професій. Ті „агенти смерти" — пише автор, — вже відвідували і тепер відвідують різні західні країни, у тому і ЗСА та Канаду, та навіть намагаються знайомитися з провідними діячами Заходу.

тін Кобилянський від ООЧСУ у Детройті; д-р Богдан Крук від Організацій Визвольного Фронту.

Збори закінчено відспіванням молитви, після якої присутні ще продовжували розмови при солодкому і каві.

М.Л.К.

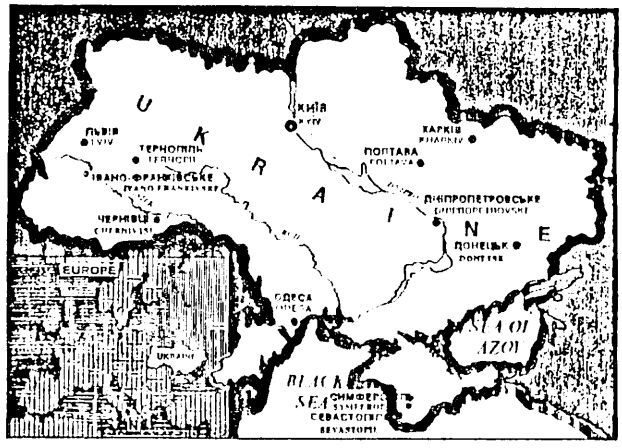

ПОШТІВКА „УКРАЇНА"

Братська обезпеченево-громадська Українська Народна Поміч у ЗСА і Канаді в своє 70-ліття (1914-1984) видала поштову картку „Мапа України", з інформацією (англ. мовою) про Нескорену Україну.

Є місце для адрес і листування.

Поштівка в 4-х кольорах, дуже надається для поширення інформації про Україну серед англомовних народів.

УНП під керівництвом головного предсідника Володимира Мазура є активним членом УККА, КУК і СКВУ.

**
*

Ціна 1 поштівки — 25 центів, 100 й більше — 10% знижки. Замовляйте у відділах УНПомочі або, з моні ордером чи чеком:

Ukrainian National Aid Ass'n
925 N. Western Ave.
Chicago, Ill. 60622. USA.

V. Kul:qyc:kyj

Встане правда, встане воля
І Тобі Одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки,
А покищо — течуть ріки,
Кривавії ріки...

Тарас Шевченко

Підготова до 14-го Конгресу Українців Америки

Нью-Йорк, Н.Й. (УККА). — Здійснюючи постанову Крайової Ради УККА, оформлено діловий комітет для підготовки і проведення XIV Конґресу Українців Америки, УККА, що відбудеться в днях від 23 до 25 листопада 1984 р. в репрезентативному готелі Валдорф Асторія в Нью-Йорку. Головою комітету, на пропозицію Крайової Екзекутиви УККА під керівництвом діючого президента ред. Ігната Білинського, став відомий громадський діяч, секретар Крайової Екзекутиви УККА, інж. Євген Івашків, екзек. заступник д-р Аскольд Лозинський, консультант — мґр Іван Базарко.

3-го березня відбулося в домі УККА в Нью Йорку перше засідання комітету підготовки XIV Конґресу УККА, яке відкрив голова інж. Євген Івашків і на якому були присутні 40 осіб.

Після вступного слова голови комітету промовляв діючий президент ред. І. Білинський. Він підкреслив, що в XIV Конґресі Українців Америки будуть брати участь усі Організації і Товариства та Установи — члени УККА. Запрошені до участи є також ті, які не вийшли з членства в УККА після XIII Конґресу у Філядельфії, хоча їхні представники не беруть участи в праці керівних органів УККА. Для полагодження спору в українській громаді в ЗСА пороблено всі можливі заходи і ведуться переговори, на базі статуту УККА. Даючи черговий вияв доброї волі, УККА відзначуватиме спільно з НТШ і УАКР 20-річчя встановлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, у вересні цього року. „Ніхто не може сказати, що УККА не робить усього можливого, — підкреслив діючий президент, — щоб була співпраця усіх конструктивних сил у громаді, на базі ідейних засад і статутових завдань УККА".

Голова ділового комітету інж. Євген Івашків закликав членів комітету до активної співпраці для якнайкращого проведення Конґресу, „на який будуть дивитися і московський ворог, і різні противники; завдань багато, і тому XIV Конґрес повинен відбутися якнайуспішніше". Голова комітету наголосив на тому, що за підготовку і проведення Конґресу відповідають не лише Централя і метрополітальний Нью-Йорк з Об'єднаним комітетом українсько-американських організацій — Відділом УККА, не лише діловий підготовчий комітет чи Канцелярія УККА, а всі Відділи УККА Східнього Побережжя Америки.

Заступниками голови ділового підготовчого комітету інж. Є. Івашкова є всі голови складових комісій, разом 10 осіб; секретарями комітету є п-і Стефанія Букшована — українською мовою, Богдан Ґаргай — англійською мовою. Діловий комітет приступив до праці.

Пресова Комісія

КАБАРДИНЕЦЬ ПРО 1933 РІК

У „Новом Русском Слове" від другого січня 1984 р. видатний кавказький діяч Альберт Каралі опублікував російською мовою (тут немає кабардинських окремих видань) цінний документальний спогад про 1933 рік на Північному Кавказі, де не було голоду.

Він пише, що біля аулу Тамбі старий пастух-кабардинець на ім'я Султан побачив одного бурянного дня маси втікачів, на шляху, що вів із станиці Прохолодної. Як виявилося, це були втікачі з голодної України. Горці — кабардинці і черкеси — взяли їх під свою опіку, нагодували, зодягли — виконали всі повинності, як того вимагає їхній Коран і заповіти Аллаха.

„Голодні українки накидались на котел, обпікались і хватали руками гарячу пшоняну кашу. Люди були доведені голодом до відчаю... До ночі тільки в одному нашому аулі їх було вже кілька сотень. Всюди було чути плач і стогін нещасних жінок і дітей..."

Мулла (священнослужитель) сказав до вірних: „До нас утікають українці, яких Аллах нагородив найбагатшою землею. Бездушні червоні варвари вбивають цей народ голодом. Дороги і чужі землі покриті трупами цих нещасних. Не слухайте нікого — ми повинні їх рятувати!"

І добрі вільнолюбні народи Північного Кавказу самовіддано рятували українських братів.

Вікторія Королишин

ВДОСКОНАЛЕНИЙ ПРЕПАРАТ...

Кілька років тому у видавництві „Смолоскип" вийшла книжка спогадів довголітнього політичного в'язня **Данила Шумука** під заголовком **„За східнім обрієм"**, яка особам, що знають большевицьку дійсність, видалася вельми підозрілою. Хоч видавництво видало її, як оригінальні спогади, всім кинулася ввічі спрепарованість, і тому книжка була прийнята українськими читачами з великою дозою обережности.

У 1983 р. у видавництві „Українські Вісті" появилися ті самі спогади Данила Шумука, **побільшені до 530 сторінок**, під зміненою назвою **„Пережите і передумане"**, що викликало щонайменше здивування: книжка та сама, а автор не письменник, твір якого мав би якусь літературну чи хронікально-історичну вартість... Для чогось видавництво вважало потрібним ці наново зредаґовані й побільшені спогади уточнити двома вступними статтями близької до особи автора, Надії Світличної, та політичного діяча Василя Гришка.

Про спогади, які вже мали оцінку й отримали делікатний епітет „контроверсійні", може й не варто писати вдруге. Проте, цікаво відмітити впертість і послідовність когось, кому залежить, щоб ці „спогади" не пропали, а залишили слід у свідомості українських читачів у точно визначеному напрямі.

Як відомо читачам першої версії, Данило Шумук — пасинок долі, за словами В. Гришка, уродженець Полісся, найбільше відсталої частини України (воно було до війни на 90 відсотків неписьменне), що видало двох нам відомих талановитих авторів — поета Дмитра Фальківського та прозаїка Федора Одрача. Обидва вони оспівали свою „країну болот і озер", прославивши свою романтичну ближчу батьківщину.

Данило Шумук, не зважаючи на загальну бідність Полісся, син власника восьми десятин і крамниці, — не вчився, подібно до двох згаданих письменників, у гімназії, а лише, як пише сам у спогадах, був з 12-го року життя політиком. Він замість учитися ввійшов до ячейки сельробу і КПЗУ і вже в тому дитячому віці став ідейним комуністом, внаслідок чого сидів у польській тюрмі. В той час польська влада дивилася на комуністичну діяльність куди ласкавішим оком, ніж на націоналістичну. Сельробівці та комуністи не переслідувалися польською поліцією, як члени УВО та ОУН. До часу ліквідації КПЗУ за „націоналістичний ухил", визнавцям комуністичної ідеології щедро допомагав Комінтерн, руками „радянського" консула у Львові, чого поляки й не контролювали. Тим більше, що після розпуску КПЗУ та ліквідації західніх українців у Харкові, комуністичних „Вікон", „Нових Шляхів" та „Критики" у Львові — ці організації просто самозліквідувалися. Рештки комуністів, котрі залишилися до 1939 року, — зліквідували большевики, як тільки перейшли Збруч.

Шумук, „шукаючи правди" тримався комуністичної партії аж до приходу на наші землі німців.

Як він врятувався під час першої большевицької інвазії — це його таємниця. Можливо жив так добре з поляками й жидами, що становили абсолютну більшість в КПЗУ, і вони йому помогли, хоч „дивилися на українську мову як на мужицьку і не визнавали належних українцям прав на українській землі" (слова Шумука). Дивує читача інша тайна життя Данила Шумука: як міг комуніст (а комуністи особливо на Волині, де був сильний натиск москалів на малописьменне населення, були ізольовані від решти українського свідомого населення Волині) опинитися політвиховником в офіцерській школі УПА? Трудно повірити словам Шумука, що в УПА та в організації націоналістів не було інтетліґенції" і тому треба було вибрати на політвиховника людину, яка, окрім початкової сільської школи та може комуністичного виховання в сельробі, була майже неграмотна. Тим більше, що сам Шумук на сторінках спогадів „вимагає від бійців УПА високої освіти"... Коли студент медицин для нього

„не досить ерудований", а учні середніх шкіл для нього були анальфабетами!

З наставленням, що в ОУН немає інтеліґенції, бо „вона цурається боротьби", він перебуває на пості політвиховника і як такий роз'їжджає по цілих просторах, де оперує УПА, з „лекціями".

Маючи органічну відразу до інтеліґенції, автор спогадів сміло критикує не лише боротьбу тієї УПА, але й висловлює абсолютне недовір'я до самої націоналістичної ідеології. „Шляхетний націоналізм, культурний гуманізм" був його ідеалом, під час коли „негуманістична" (в розумінні негуманна, бо гуманізм має зовсім інше значення, чого Шумук не знає) донцовська „профашистська версія" його не вдовольняла.

Звідкіля такий критицизм у сільського хлопця, що вже в 12 років „готувався до страшних тортур", бо наслухався від комуністичних демагогів про в'язнення комуністів в Польщі? До речі, в тому часі на комуністів не було ні одного смертного присуду, коли Польща не вагалася такі видавати на членів УВО і ОУН.

Шумук ще має таку „травму" в молодому житті: брата Антона, діяльного комуніста, польські поліцаї викликали й загрозили тюрмою за антидержавну діяльність, але як він не буде цього робити, то зможе дістати працю на залізниці. Брат покаявся і дістав працю на залізниці... Ми знаємо з історії, що для праці на залізниці треба було не лише припинити антидержавну діяльність, але й „перенести" метрику, тобто стати поляком. Але це не відкриває очей молодика, який з 16 року життя „хотів впливати на спосіб мислення людей"...

Прийшло розчарування, коли його, комуніста і засудженого, не прийняли до партії. Звичайно, нікому не довіряли легко партійних привілеїв, а ще такому, що жив „у капіталістичному оточенні". Розчарування прийшло, але не переоцінка! Він твердо тримався засад, що правда там, де йому показували в дитинстві. І „чітко усвідомлював безперспективність боротьби за Україну", вже бувши політвиховником УПА!

Як виглядала Шумукова діяльність як упіста? Він не прийняв Декалогу. Він ставився вороже до існування служби безпеки. Він був настільки „гуманним", що засуджував відплатні дії упівців за спалені села і вбитих українських селян поляками. Його не покидали сумніви, чи те, що робить УПА, доцільне. Проте, тієї організації він тримався, забувши про своє комуністичне минуле, аж потрапив у тюрму, вже не польської, а до справжньої большевицької.

Жаль, що спогади, які б вони не були препаровані, не вносять в історію найновіших подій в нашій батьківщині ні дрібки правди. Помимо точнісінько запам'ятаних з дивовижною точністю назов сіл, лісів, містечок і осіб, з їхніми професіями, ці спогади боротьби Полісся та Волині ні дрібки правди не вносять в мемуарну літературу. Вони пересипані густо особистими анімозіями Шумука до українського націоналістичного світу. Це ж оправдане шовіністичним вихованням в КПЗУ, де ненависть до українських незалежників була особливо підкреслювана „виховниками", які й не були членами КП України, а Польщі, Литви. Як могли ті Цетнери, Кончаковсі виховати інакше темного поліського хлопця? — тільки в ненависті до „гайдамаків"-„петлюрівців".

У такому дусі осуду всього українсько-незалежницького й написані „спогади".

Пережитого там небагато. Не так уже яскраво описана польська тюрма, а вже зовсім ідилічно виглядають безконечні поїздки по різних криївках, вишколах та відділах УПА. Там немає боротьби, там немає й натяку на успіхи УПА, на ставлення населення до свойого, не чужого війська! Там тільки „передумане", тобто: критика старшин, СБ, навіть тих мучеників, що з ним терпів і досі терпить московську каторгу. На Дужого, Горбового підіймається рука „політвиховника" і „передумане" обливає болотом тих героїв і ту ідеологію, на якій „політвиховник" мав виховувати упівців...

Мета цього препарату ясна: обплювати націоналістів, пришивши до „передумувань" дуже блідий образ тієї дійсности, в якій Шумукові приходиться каратись 35 років! Якими нормальними виглядають дні Шумука і його товаришів у московських тюрмах та таборах! Як легко міг зорганізувати він повстання в Норильську(?) і то не з кимбудь, а з москалями!...

Як йому дозволили організувати якусь ідеологічну групу, що мала протиставитись достоїнствам ленінських катівень! Він видавав обіжники, може й журнали! А як легко йому отримувати відомості з вільного світу! Чого варті точні відомості про осіб, яких і на еміграції не кожний знає? Його цікавить діяльність Ярослава Стецька! Він цікавиться, де працює Юрій Шерех і т.п.

„Пережите і передумане" не Шумуком, а — здається таки — кимсь, кому доступні еміграцькі видання, хто має певну лінію в поборюванні українських незалежницьких ідей, хто орієнтується в діях еміграційних політичних груп, хто живе в теплі — далеко від диких умов совєтського концентраку! Цей твір не є пережитим, але добре продуманим твором московської дезінформації, на яку й досьогодні ловляться наївні емігранти. На жаль, до того препарату віднеслися серйозно видавництва, та й політичний діяч, котрий доповнив твір своїми „науковими" завваrами. Менше здивування викликає увідне слово Надії Світличної, бо вона пов'язана з автором спогадів сердешними чи родинними зв'язками і їй хотілось би з сірого зробити біле й чисте.

При всьому співчутті до людини, яка карається довгі роки й бажанні звільнення для нього, твір, який підсунуло емігрантам КГБ під прізвищем в'язня, — не може бути й казкою для дітей. Він занадто білими нитками шитий, побільшений і подовшений, а так можна „подовшувати" без кінця ,лише на чию користь?

ЗМУШЕНІ „СВЯТКУВАТИ" ГАЛАНА

В окупованому Львові населення змушене режимом „святкувати" відщепенця і зрадника українського народу Ярослава Галана, московського слуги, який писав українською мовою наклепи на Україну. За те він був зліквідований чинниками ОУН і УПА по війні.

Окупант поставив йому пам'ятник і наказав назвати іменем Галана школу, вулицю, площу, сквер, а на вулиці Гвардійській відкрив навіть музей, опоганюючи Львів.

Алла Давиденко

ПРО ОДИН СОВЄТСЬКИЙ РОМАН

На бібліотечній полиці Бруклинської бібліотеки, в убогому українському відділі, з'явилася „нова" книжка, — видання 1972 року...

Беру її, бо для мене кожна вістка з рідного краю, поминаючи її політичне наставлення, цікава. Ми, проживши під совєтами майже чверть сторіччя, маємо імунітет на пропаґанду їх ідей і вміємо прочитати правду поміж рядками.

Прізвище автора — Юрій Бедзик, назва роману — „Честь мені дорожча", видавництво „Дніпро". Є і коротенька характеристика роману, хвалькуваті слова про честь, славу і геройство „совєтських солдатів". Це останнє слово викликає питання: з якого часу „червоноармійців" перехрещено на „солдатів"? Чому цю ненависну назву старої царської армії перенесено на совєтських? Політична русифікація?..

Розкриваю „Українську Радянську Енциклопедію": **Солдат** — (від лат. **солідус** — монета і італ. **солдато** — букв. той, хто одержує платню, — звання військовослужбовців, що становлять основну масу збройних сил. В Рад. Армії це (слово) було запроваджено під час Вел. Відч. Війни, замість звання „червоноармієць". Але ж так звалися нижні чини старих імперіялістичних царських армій! А де ж ділася „ідейність" червоних воїнів? Значить, вони стали просто „гарматним м'ясом, купленим за гроші? (І при тому, дуже дешево)...

„Повертається вітер на круги своя!" За солдатом (або і перед ним) прийшли і **погони,** ті самі золоті наплечні відзнаки царських офіцерів, що їх в „славетній" Ч.К. вирізали оскаженілі чекісти на живому тілі. „Смерть золотопогонникам!" — кричали в обличчя моєї матері п'яні матроси, що з'явилися заарештувати мого батька в 1917 році.

Ну, що ж, очевидно, Москві було так вигідно, а на думку Леніна — моральне те, що вигідно большевикам.

Але ми відхилилися від нашої теми.

Друга світова війна дала матеріял для повістей і романів, його, з більшим або меншим талантом, використали десятки письменників

Проф. І. Левадний

Українська Культура

Талановитий український поет, сатирик і перекладач

(У 120-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА САМИЛЕНКА)

Про широко відомого українського поета, великого майстра мистецького слова, сатирика і лірика Володимира Самійленка писав Іван Франко: „Небагато їх таких має всесвітня література".

Народився Володимир Самійленко в 1864 році у містечку Великі Сорочинці Миргородського повіту на Полтавщині. Батько його був землевласником. Мати походила з колишньої кріпацької родини. Вона і навчила сина української мови.

Вступивши в 1875 році до Полтавської гімназії, юнак Самійленко зустрівся там з українськими книжками, жадібно читав твори Шевченка, Куліша, Квітки-Основ'яненка, Стороженка і сам почав писати вірші, а згодом перекладати чужоземні твори на українську мову.

По закінченні в 1884 році гімназії Самійленко восені того самого року вступив на історично-філологічний факультет Київського університету, де вивчав латинську, грецьку, французьку, італійську та еспанську мови. З групою молодих письменників він створив гурток „Літературну громаду", що збирався у квартирах композитора Лисенка і драматурга Старицького. Частою гостею гуртка була письменниця Олена Пчілка.

У студентських роках Самійленко багато пише і перекладає. Саме в цей час лютувала заборона української мови і видруковати свої твори та переклади молодий поет не міг. Він нав'язує зв'язки з галицькими журналами і газетами і від 1886 року пересилає до них свої поезії, які друкуються в „Зорі", „Правді", „Дзвінку", „Дзеркалі", „Буковині".

З січня 1886 року поет пише сатиру „Ельдорадо", даючи в ній нещадну карикатуру на російську державу.

Під час свого приїзду до Києва в 1886 році з Самійленком знайомиться Іван Франко. В наступному 1887 році під час літніх вакацій Самійленко з групою студентів на кошти київської громади їздив до Галичини та Буковини і знову зустрічався з Франком, разом з яким побував у різних містах і селах Західньої України, що була тоді підвладна Австрії.

Прослухавши цілий університетський курс, Самійленко побоявся складати заключні іспити в переконанні, що він їх не витримає і тому не одержав диплому та працював на різних посадах як секретар редакції в різних газетах, як редактор, у земстві, на телеграфі, був нотарем, у процесі праці мешкав у різних містах і містечках — у Києві, на Чернігівщині, на Кубані, належав до політичної організації Братства Тарасівців.

30 серпня 1888 року Самійленко створює свій найвизначніший патріотичний вірш „Україні", в якому розкриває свою безкраю любов до батьківщини і свої обов'язки супроти неї. В 1890 році вийшла перша збірка його віршів „З поезій Володимира Самійленка".

У поемі „Геростратъ" Самійленко виводить

(Сімонов, Стельмах, Биков та ін.). Але, якщо в творах, виданих в час „відлиги", прориваліся нотки правди і критики представників влади і партійного керівництва, то в згаданім романі відчувається поворот до старих сталінських часів. За традицією в ньому фігурує позитивний герой „без страху і закиду", а негативні персонажі, які інтригують і роблять прикрощі героєві, це або колишній „нетрудовий елемент", або військовики, але не вище ніж у чині капітана. Ні критики партії, ні засуду прорахунків головного командування, у тому й Сталіна, немає і сліду.

Ю. Бедзик гльорифікує Москву, комунізм і ...солдатів... Шкода праці і таланту.

Д-р Микола Степаненко

РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ

(Продовження)

Щоб було все ясно, доповнимо цей опис словами Митрополита Василя Липківського:

„Тікаючи на північ з мріями самодержавства, князь Андрій Боголюбський забрав у Вишгороді (пригороді Києва) чудовий образ Божої Матері, написаний, як оповідає переказ, Євангелистом Лукою... А коли князь Андрій зібрав собі військо з нового народу суздальців та ростовців, то він перш за все пішов війною на Київ, щоб його знищити, або хоч знесилити, і ще за 80 літ до приходу татар так його жорстоко спустошив та пограбував, що випередив і татар: тоді спалено було в Києві всі церкви, манастирі, пограбовано всі коштовні речі, навіть образи й дзвони, а побито й узято в полон безліч народу. Була мета познущатися з Києва та його мешканців, ПРИНИЗИТИ їх, опанувати ними. Тут уже князь самодержавний Андрій із своїми підданцями виразно показав, як ставиться московське самодержавство до українців та до їх Церкви й на майбутнє..."

(Митрополит Василь Липківський, „Православна Христова Церква Українського Народу", фотопередрук з ювілейного видання 1951 року, Мюнхен, Нью-Йорк, 1974, стор. 11-12).

Таким чином, від смерти Ізяслава II-го в 1154 році, через завоювання Києва Андрієм Боголюбським у 1169 році до сьогоднішнього терористичного російщення України і українців за панування Юрія Криворукого й подібних, їх намісника В. Щербіцкого й каґебівських

трагедію людини, що не в стані перенести своєї мізерности і нетривалости у віковічному процесі історії та щоб залишити пам'ять про себе зважується на руйнування величного храму.

28 жовтня 1898 року Самійленко пише яскраву сатиру „На печі", висміюючи в ній псевдо-патріотів.

Українська Видавнича Спілка у Львові видала в 1900 році його збірку „Україні", з передмовою Івана Франка. Поезії, драматичні твори і переклади друкувались у різних наддніпрянських і галицьких журналах, альманахах і декламаторах. Найкращим зразком лірики Самійленка була його „Вечірня пісня".

З вибухом національної революції 1917 року Самійленко приїздить до Києва, працює в міністерстві фінансів, багато пише, в 1919 році переїздить разом з Директорією до Вінниці, а далі до Кам'янець-Подільська, пізніше їде до Галичини, але згодом повертається до Києва.

За сорок років своєї літературної діяльности Самійленко створив чималий доробок. Йому належать драми „Чураївна", „Драма без горілки", „Химерний батько", „У Гай-хан-бея". Він переклав на українську мову першу пісню з „Іліяди" Гомера, десять пісень з „Божественної Комедії" Данте, „Тартюф" та „Шлюб з примусу" Мольєра, „Весілля Фігаро" Бомарше, „Тристан" Бернара, „Хатина" Бляска Іваньєса, деякі вірші Огюста Барб'є і Беранже.

Дуже гарні його сатири. „Соняшний гумор Самійленка, — писав Іван Франко, — відбивав життєрадісний характер його народу, який навіть у злиднях ніколи не втрачав природнього почуття гумору і надії на краще майбутнє".

Помер Самійленко 12 серпня 1925 року і лишився напівзабутий. Лише один раз, у 1958 році Київське видавництво художньої літератури видало двотомник його творів. „Мало писалось про Самійленка за життя письменника, хоч його поезії, особливо сатиричні, були дуже популярними серед народу", — писав дисидент Вячеслав Чорновіл до свого ув'язнення, в якому перебуває і донині.

„підданців" — майже вісімсот тридцять років. Щоправда, від кінця 12-го й до кінця 15-го століття, в період монголо-татарської неволі (й пізнішого польського панування), процес російщення, чи обмосковлення, дещо сповільнився або тісно переплітався з колонізаторською руїною і страхіттями монголо-татарського та іншого чужинецького рабства. Під цим аспектом той період, як і часи державности-гетьманщини, мало досліджені; тепер головні документи й джерела „замкнені багатьма замками, запечатані багатьма печатями, засипані землею, навмисне заораною й засіяною" фальсифікаціями московської історіографії. Про тісну співпрацю колонізаторів і поневолювачів ми можемо твердити на підставі фактів найновішої історії, зокрема в роки нацистської окупації України в часи Другої світової війни, коли російські великодержавницькі „білі" й навіть комуністичні та соціялістичні елементи допомагали німецьким завойовникам спустошувати й російщити Україну, йдучи второваними й випробуваними шляхами Ернестів фон Біронів, Естерманів, Мініхів, що перетворювалися на Петрів Федоровичів, принців і принцес Ангальт-Цербтських, що ставали царями й царицями Російської імперії...

Якщо від початку 13-го століття, коли Москва стала центром Московського князівства, цей процес (може більш відповідно) варто було б називати спорадичним московщенням, чи обмосковленням, від кінця 15-го століття (царювання Івана III), то зовсім певно а безперервно від Івана Грозного, що в 1547 році „вінчався на царство", це вже було найжорстокіше й безоглядне російщення з усіма його атрибутами, що відомі нам і донині.

ПЕРЕГЛЯД ГОЛОВНІШИХ МЕТОДІВ І ФАКТІВ РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ І УКРАЇНЦІВ

Отже понад півтисячоліття триває безперервне „русифікаторське насильство" (Іван Дзюба, стор. 260), самовладно панує й теротистично „діє потужний і добре налагоджений механізм русифікації" (Іван Дзюба, стор. 194), тобто російщення, чи обмосковлення. Як говорили наші предки, „на воловій шкурі не списати" („Словарь української мови", **Б. Грінченко**, К. 1907, стор. 250) методів і фактів цієї імперіялістично-колоніяльної політики народовбивства, націовбивства, культуровбивства і мововбивства. Воно відбувалося й відбувається в усіх сферах і галузях народного життя і побуту. Назвемо головніші з них:*)

*) Цей перелік може послужити для програми дальших дослідів і орієнтовною тематикою евентуальної наукової конференції про російщення.

... порушення єдности і недоторканости етнографічної території й загарбання окраїнних земель,

... присвоєння природних багатств і хижацьке нищення довкілля,

... перемішування населення, насильні депортації, заселення українських земель інородцями, зокрема росіянами,

... знищення самоуправління й накинення форм державно-політичного управління та адміністративного поділу,

... фізичне знищення й біологічне виморювання людности,

... гальмування темпів розвитку й руїна багатьох життєвонеобхідних галузей народнього господарства, грабування національного доходу і бюджетових асиґнувань,

... витворення відкритого й прихованого безробіття,

... позбавлення елементарних національних і людських прав та свобід,

... проповідь пріоритету (вищости) росіян і розпалювання україноненависництва та україножерства,

... боротьба з релігією, переслідування ієрархії й вірних українських церков, руйнування і нищення святинь,

... ширення деморалізації, пияцтва, пошесних хвороб і руйнування родини,

... винищення островів українського розселення й культури в суміжних з Україною землях, а також у Середній Азії, в Сибіру і на Далекому Сході,

(закінчення буде)

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

1-ий УКРАЇНСЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ЩАДНИЧИЙ БАНК

"ПЕВНІСТЬ"

ВСЕСТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

Щадіть, позичайте та полагоджуйте всі свої банкові потреби у найбільшій українській фінансовій установі

Ощадності забезпечені федеральною аґенцією до висоти 100 тисяч дол.

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK

936 North Western Avenue
Chicago, Illinois 60622
(312) 772-4500

BRANCH:
2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows ,Ilinois 60008
(312) 991-9393

ВСЕСТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТҐЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ"

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТҐЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼% ДИВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit

4641 Martin Ave., Detroit, Mich.

3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212

Tel.' 843-5411

Панько Незабудько

„ДОВГІ" РУКИ

(Фейлетон)

Москалі, крім довжелезного язика, одідичили від природи-матері ще й не менш довжелезні руки. Злодійство в Росії процвітало завжди і ним просякнуте суспільство згори до низу. Про це писали чужинці, які зблизька ознайомилися з тією московською духовою „квіткою"; писали про те й самі об'єктивні москалі.Недаром наш великий поет-гуморист Степан Руданський, коли писав вірша про злодійство, то на героя взяв собі перехідного москаля, який, переночувавши в баби, за спасибі — вкрав її гуску. Тому то, мабуть, навіть серед московської „блакитно-кровної" еліти були такі прізвища як Долгорукий чи Воровський.

Найбільшого свого розвитку московське злодійство удостоїлось за большевицької влади. Всі військові таємниці Заходу, всі його технологічні досягнення, включно з ядерною зброєю, викрали московсько-большевицькі довгорукі специ від злодійства. Викрадають і дальше, і тяжко перед їхніми довгими руками оберегтись незарадним у таких справах вільним країнам.

У себе, в Ессесерії, червоні москалі довели вже давно до того, що там всі краадуть на роботі, що попаде корисне під руки, і таскають додому. Там уже злодійство суспільного (державного) добра стало найголовнішою засадою життя не лише для трудящих, а й суспільних п'явок — комуністичної верхівки: „Без злодійства не проживеш!" Хоч така собі перша-ліпша п'явка і могла б прожити без злодійства, але краде не так з потреби, лише із звички.

Багато випадків досі занотовано як то навіть перебуваючи за кордоном чи як туристи, чи порядком культурного обміну, совєтські громадяни, випробовуючи „ловкость" своїх довгих рук по крамницях, попадали в руки поліції, гідно тим репрезентуючи вроджену московську довгорукість. Навіть і артистки, і вони, не зважаючи на свою жіночість, ловились на крадіжках знаменито, пробуючи нечесного й компромітуючого москалів ремесла.

Недавно попався так шведській поліції в Стокгольмі навіть зірка совєтського гокею Вячеслав Биков. Вкравши на досить високу суму товару, пробував вийти з крамниці нишком, не заплативши. Але нога, хоч справна на льоду, поховзнулась йому в крамниці на звичайній підлозі.

Довгорукість москалів уже добре відома в усьому світі, і коли такий довгорукий московський суб'єкт потрапляє тепер у руки поліції, то вже не викликає великої сенсації у західньому світі.

Кажуть, що слово „кацап" походить від „як цапнуть", тобто знов же таки — як украсти!

ЗВЕРНЕННЯ ВИДАВНИЧОГО ФОНДУ ІМ. ЛЮБОМИРА РИХТИЦЬКОГО СТЕПАНА ЛЮБОМИРСЬКОГО

Передчасна смерть українського письменника Любомира Рихтицького — Степана Любомирського спричинила велику прогалину в українській літературі, як теж у журналістиці і в культурно- громадській ділянці.

Вправді, на літературному полі він залишив нам багату спадщину, що охоплює сім великих повістей-романів, які подібно до раніше вже друкованих його творів, відзначаються глибоким ідеалізмом, гарячим, дійовим патріотизмом, національною гордістю та непохитною вірою в український нарід і його блискучу майбутність. Всі ці твори є вже готовими до друку й їх потрібно нам видати та дати українському читачеві добру, здорову і вартісну книжку.

Тому і створився в Чікаґо Видавничий Фонд його імени, щоби серед широких кіл українського громадянства зібрати потрібні фонди на їх видання.

Пожертви просимо складати в Першому Українському Федеральному Банку „ПЕВНІСТЬ", на число конта 29020-3 (First Security Federal Savings Bank, 936 North Western Avenue, Chicago, Illinois 60622, Account No. 29020-3).

На бажання висилаємо поквитування, з правом віднімати суму пожертви від початку (Federal Tax Exempt Number). Імена шановних жертводавців будуть поміщені на сторінках видаваних книжок.

Хочемо вірити, що наш заклик не залишиться без відгуку.

За Президію Видавничого Фонду ім. Любомира Рихтицького — Степана Любомирського

д-р Роман Кобилецький, голова
Ольга Федак
Ярослав Загородний
мґр. Андрій Стецюк
інж. Мирон Гриневич